

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.α. Στο απόσπασμα παρουσιάζεται το έργο του Φιλίππου όπως αποτιμήθηκε από τον γιο του Αλέξανδρο, ο οποίος απευθυνόμενος προς τους Μακεδόνες βετεράνους στρατιώτες προβάλλει το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα του πατέρα του ως έργο εκπολιτισμού.

Οι μαθητές/-ήτριες καλούνται να τεκμηριώσουν την απάντησή τους επιλέγοντας δύο (2) από τις ακόλουθες αναφορές στο κείμενο, προβαίνοντας σε έναν σύντομο κριτικό σχολιασμό του περιεχομένου της καθεμιάς:

- «αφού σας παρέλαβε περιφερόμενους και φτωχούς, να βόσκετε λίγα πρόβατα στα βουνά [...] αντί για προβιές σας έδωσε να φοράτε χλαμύδες»: μετάβαση από τη νομαδική/ποιμενική ζωή στην αστικοποίηση.
- «σας κατέβασε από τα βουνά στις πεδιάδες[...] και σας έκανε κατοίκους πόλεων»: μετάβαση από την εποχιακή μετακίνηση στη μόνιμη εγκατάσταση σε καλλιεργήσιμα εδάφη της πεδιάδας/ από την κώμη στην πόλη (πολιτική οργάνωση).
- «και σας έκανε ικανούς να πολεμάτε τους βάρβαρους γείτονές σας, έτσι που να στηρίζετε την ασφάλειά σας όχι τόσο στην οχυρότητα των τόπων σας, αλλά στην προσωπική σας ανδρεία»: υιοθέτηση της οπλιτικής φάλαγγας/ μετάβαση από τη ληστεία για την επιβίωση στην οπλιτική μάχη, από την ανοργάνωτη αμυντική τακτική στη διαμόρφωση επιθετικής δύναμης κρούσης (μακεδονική φάλαγγα).
- «σας εφοδίασε με νόμους και ήθη χρηστά»: μετάβαση από την απουσία νόμων (αυτοδικία, αγριότητα) στην έννομη τάξη και τον πολιτισμένο βίο.

Σύνδεση με την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Ο Φίλιππος Β΄ και η ένωση των Ελλήνων] από όπου μπορούν να αξιοποιηθούν αναφορές σε σχετικές ενέργειες στις οποίες προέβη ο Φίλιππος Β΄ με τις οποίες πέτυχε την ισχυροποίηση της Μακεδονίας.

3.β Οι μαθητές/-ήτριες, αφού διαβάσουν το παράθεμα που τους δίνεται από το έργο του Αρριανού, *Αλεξάνδρου Ανάβασις*, καλούνται να εντοπίσουν και να σχολιάσουν κριτικά τις αναφορές του αρχαίου συγγραφέα στη μάχη της Χαιρώνειας και στα αποτελέσματά της:

Αναφορά στη μάχη της Χαιρώνειας γίνεται στο εξής σημείο:

- «Και τους Αθηναίους και τους Θηβαίους, που καιροφυλακτούσαν πάντα να επιτεθούν στη Μακεδονία, τους ταπείνωσε»: η σύναψη της μάχης προβάλλεται (από τον Αρριανό) ως επιβεβλημένη-δικαιολογημένη ενέργεια που Φιλίππου Β΄ που στόχευε στην προάσπιση-ισχυροποίηση της Μακεδονίας ενάντια στον συνασπισμό

εχθρικών δυνάμεων (Αθήνα-Θήβα), καθώς «καιροφυλακτούσαν πάντα να επιτεθούν».

Σύνδεση με την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Ο Φίλιππος Β΄ και η ένωση των Ελλήνων]:

- «[...]Σε μία από τις εκστρατείες του αντιμετώπισε νικηφόρα τις συνασπισμένες δυνάμεις των Θηβαίων και Αθηναίων στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)[...]».

Αναφορά στα αποτελέσματα της μάχης της Χαιρώνειας γίνεται στα εξής σημεία:

-«τους ταπείνωσε σε τέτοιο βαθμό, ώστε [...] να ζητούν εκείνοι από εμάς να τους παράσχουμε ασφάλεια»: η «ταπείνωση»-ήττα των συνασπισμένων δυνάμεων Αθηναίων-Θηβαίων σηματοδοτεί το τέλος της περιόδου της «ελληνικής πόλεως» και τη μετάβαση στην «ελληνιστική μοναρχία» με την ανάδειξη του Φιλίππου ως αδιαφιλονίκητου ηγέτη που «εγγυάται» την ειρήνη και την ασφάλεια για όλους τους Έλληνες. Συμπληρωματικά μπορεί να γίνει κριτικός σχολιασμός του λεξιλογίου («τους ταπείνωσε») και της χρήσης του α΄ πληθυντικού («ζητούν από εμάς να τους παράσχουμε ασφάλεια»): α) προβολή της αντίθεσης «ταπεινωτική ήττα αντιπάλων»-«θριαμβευτική νίκη Μακεδόνων» β) σαφής τοποθέτηση του συγγραφέα υπέρ της πολιτικής του Φιλίππου Β΄ σε βαθμό οικειοποίησης-ταύτισης.

-«αφού κατέβηκε στην Πελοπόννησο, διευθέτησε εκεί τα πράγματα[...] αναγορεύτηκε αρχηγός με απόλυτη εξουσία όλης της υπόλοιπης Ελλάδας για την εκστρατεία εναντίον του Πέρση βασιλιά»: αναφορά στο Συνέδριο της Κορίνθου (337π.Χ.) και στην επίσημη διακήρυξη της πολιτικής ενοποίησης των Ελλήνων υπό την αρχηγία του Φιλίππου Β΄ με στόχο την ανάληψη της επιθετικής εκστρατείας εναντίον των Περσών.

Σύνδεση με την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Ο Φίλιππος Β΄ και η ένωση των Ελλήνων] ως προς τις αναφορές:

- «[...]Απαγορεύτηκαν οι συγκρούσεις μεταξύ των ελληνικών πόλεων και η βίαιη μεταβολή των καθεστώτων τους[...]».
- «[...]Προστατεύθηκε η ελεύθερη ναυσιπλοΐα και καταδικάστηκε η πειρατεία[...]».
- «[...]Η πανελλήνια ένωση έγινε πραγματικότητα σε συνέδριο στην Κόρινθο (337π.Χ.)[...]»
- «[...]ιδρύθηκε πανελλήνια συμμαχία, αμυντική και επιθετική, με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄[...]».